

YANGI O‘ZBEKISTONDA “OTA-ONALAR UNIVERSITETI” FAOLIYATIDA INGLIZ TILINI O‘QITISH ORQALI TARBIYAVIY FUNKSIYALARNI KENGAYTIRISH MASALALARI

Ramazonova Sitora Qurbon qizi

O‘zbekiston Davlat Jahon Tillari Universiteti talabasi

ramazonovasitora51@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida “ota-onalar universiteti” faoliyatini rivojlantirishda ingliz tilini o‘qitishning tarbiyaviy ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Ota-onalarning ingliz tili bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish orqali ularning pedagogik madaniyatini oshirish, farzand tarbiyasida zamonaviy va xalqaro tajribalarni joriy etish imkoniyatlari yoritib beriladi. Shuningdek, mazkur jarayonda uchraydigan muammolar va ularning samarali yechimlari asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: ota-onalar universiteti, ingliz tili, tarbiyaviy funktsiya, pedagogik madaniyat, Yangi O‘zbekiston, ota-ona kompetensiyasi, til ta’limi.

Yangi O‘zbekiston taraqqiyot bosqichida ta’lim va tarbiya masalalari davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Jamiyatning ma’naviy va intellektual salohiyati avvalo oilada shakllanishi sababli ota-onalarning pedagogik bilimlarini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan “ota-onalar universiteti” faoliyatini takomillashtirish va uning tarbiyaviy funksiyalarini kengaytirish dolzarb vazifalardan biridir. Globallashuv sharoitida ingliz tilini bilish ota-onalar uchun ham muhim ehtiyojga aylanib bormoqda.

“Ota-onalar universiteti” ota-onalarning pedagogik, psixologik va ma’naviy savodxonligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy institut hisoblanadi. Ushbu tizim orqali ota-onalar farzand tarbiyasiga ongli va mas’uliyatli yondashishni o‘rganadilar.

Zamonaviy jamiyatda esa tarbiya jarayonida xorijiy tajribalarni o'rganish, ilg'or pedagogik g'oyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

Ingliz tili bugungi kunda xalqaro muloqot, ilm-fan va ta'lim tili sifatida yetakchi o'rin egallaydi. Ota-onalarning ingliz tilini bilishi ularning xorijiy pedagogik manbalarni tushunishiga, farzandlarining til o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlashiga va oilada ta'limiy muhit yaratishga xizmat qiladi. Bu holat ota-onalar universitetining tarbiyaviy funksiyalarini yanada kengaytiradi. Ota-onalar universitetida ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuvdan foydalanish, kundalik hayot va tarbiya bilan bog'liq mavzular asosida mashg'ulotlar tashkil etish samarali hisoblanadi. Masalan, ingliz tilidagi tarbiyaviy hikoyalar, ota-onalik madaniyatiga oid maqolalar va videomateriallar orqali ota-onalarning tilga bo'lgan qiziqishi oshiriladi. Shu bilan birga, ota-ona va farzandning birgalikda ingliz tilini o'rganishi o'zaro muloqotni mustahkamlaydi.

Biroq amaliyotda bir qator muammolar mavjud. Jumladan, ayrim ota-onalarda ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyaning pastligi, vaqt tanqisligi hamda metodik qo'llanmalar yetishmasligi kuzatiladi. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun qisqa muddatli kurslar, onlayn mashg'ulotlar va moslashtirilgan o'quv materiallarini joriy etish maqsadga muvofiqdir. Ota-onalar universiteti faoliyatida ingliz tilini o'qitish jarayonini yanada samarali tashkil etish uchun amaliy takliflar ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Jumladan, ota-onalar uchun ingliz tilini o'qitishda yosh xususiyatlari, kasbiy faoliyati va kundalik ehtiyojlarini inobatga olgan holda moslashtirilgan o'quv dasturlarini yaratish zarur. Bunday dasturlar nazariy bilimlardan ko'ra amaliy muloqotga yo'naltirilgan bo'lishi maqsadga muvofiqdir. Ingliz tilini tarbiyaviy mazmun bilan integratsiya qilish orqali ota-onalarda til o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshirish mumkin. Masalan, farzand tarbiyasiga oid xalqaro tajribalar, xorijiy ota-onalar madaniyati, oilaviy munosabatlar haqidagi ingliz tilidagi materiallardan foydalanish samarali natija beradi. Bu yondashuv ota-onalarning nafaqat til bilimlarini, balki dunyoqarashini ham kengaytiradi.

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham muhim omil hisoblanadi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar va videodarslar orqali ota-onalar

uchun qulay ta'lim muhiti yaratiladi. Ayniqsa, masofaviy ta'lim shakli vaqt tanqisligi muammosini bartaraf etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda ingliz tilidagi qisqa video va audio materiallardan foydalanish ota-onalarning mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, ota-ona va farzandning birgalikda ingliz tilini o'rganishiga yo'naltirilgan loyihalarni joriy etish tarbiyaviy samaradorlikni oshiradi. Bunday hamkorlik oilada o'zaro tushunish, hurmat va muloqotni mustahkamlaydi. Natijada "ota-onalar universiteti" nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyaviy jarayonni qo'llab-quvvatlovchi muhim institutga aylanadi.

"Ota-onalar universiteti" faoliyatida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirishda ta'lim muassasalari, mahalla, maktab va oliy ta'lim tizimi o'rtasidagi ijtimoiy hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu hamkorlik orqali ota-onalar uchun mo'ljallangan ingliz tili mashg'ulotlarini uzluksiz va tizimli tashkil etish imkoniyati yaratiladi. Ayniqsa, maktab va oliy ta'lim muassasalaridagi ingliz tili mutaxassislarini jarayonga jalb etish ta'lim sifatini oshiradi. Shuningdek, ota-onalar universiteti faoliyatini institutsional jihatdan rivojlantirish zarur. Bunda ingliz tilini o'qitish bo'yicha alohida modul va kurslar joriy etish, ularning mazmunini tarbiyaviy yo'nalish bilan uyg'unlashtirish muhim hisoblanadi. Ushbu modullar ota-onalarda farzand tarbiyasida til va madaniyat omilining ahamiyatini anglashga xizmat qiladi. Xalqaro tajribalarni o'rganish ham mazkur yo'nalishda muhim omil sanaladi. Rivojlangan davlatlarda ota-onalar uchun tashkil etilgan ta'lim dasturlarida chet tillarini o'rganish tarbiyaviy vosita sifatida qo'llaniladi. Ushbu tajribalarni ingliz tili orqali o'zlashtirish va milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish Yangi O'zbekiston sharoitida samarali natijalar berishi mumkin.

Ota-onalar universiteti faoliyatida monitoring va baholash tizimini joriy etish muhimdir. Ingliz tilini o'rganish jarayonida ota-onalarning bilim darajasi, ishtiroki va tarbiyaviy yondashuvlaridagi o'zgarishlarni muntazam tahlil qilish orqali ta'lim jarayonini takomillashtirish mumkin. Bu esa mazkur institut faoliyatining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

“Ota-onalar universiteti” faoliyatida ingliz tilini o‘qitish samaradorligini oshirishda ta’lim muassasalari, mahalla, maktab va oliy ta’lim tizimi o‘rtasidagi ijtimoiy hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu hamkorlik orqali ota-onalar uchun mo‘ljallangan ingliz tili mashg‘ulotlarini uzluksiz va tizimli tashkil etish imkoniyati yaratiladi. Ayniqsa, maktab va oliy ta’lim muassasalaridagi ingliz tili mutaxassislarini jarayonga jalb etish ta’lim sifatini oshiradi. Shuningdek, ota-onalar universiteti faoliyatini institutsional jihatdan rivojlantirish zarur. Bunda ingliz tilini o‘qitish bo‘yicha alohida modul va kurslar joriy etish, ularning mazmunini tarbiyaviy yo‘nalish bilan uyg‘unlashtirish muhim hisoblanadi. Ushbu modullar ota-onalarda farzand tarbiyasida til va madaniyat omilining ahamiyatini anglashga xizmat qiladi. Xalqaro tajribalarni o‘rganish ham mazkur yo‘nalishda muhim omil sanaladi. Rivojlangan davlatlarda ota-onalar uchun tashkil etilgan ta’lim dasturlarida chet tillarini o‘rganish tarbiyaviy vosita sifatida qo‘llaniladi. Ushbu tajribalarni ingliz tili orqali o‘zlashtirish va milliy qadriyatlar bilan uyg‘unlashtirish Yangi O‘zbekiston sharoitida samarali natijalar berishi mumkin.

Bundan tashqari, ota-onalar universiteti faoliyatida monitoring va baholash tizimini joriy etish muhimdir. Ingliz tilini o‘rganish jarayonida ota-onalarning bilim darajasi, ishtiroki va tarbiyaviy yondashuvlaridagi o‘zgarishlarni muntazam tahlil qilish orqali ta’lim jarayonini takomillashtirish mumkin. Bu esa mazkur institut faoliyatining barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

Xulosa qilib aytganday, “ota-onalar universiteti” faoliyati nafaqat ota-onalarning bilim va ko‘nikmalarini oshirishga, balki farzand tarbiyasini samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ingliz tilini o‘rganish jarayoni ota-onalarning dunyoqarashini kengaytiradi, ularni global va mahalliy tajribalarni solishtirishga imkon beradi hamda pedagogik madaniyatini mustahkamlaydi. Ota-onalar bolalari bilan birga til o‘rganish orqali o‘zaro muloqotini yaxshilaydi, oilada ta’lim va tarbiya muhitini faolroq qiladi. Shu yo‘l bilan ular bolalarning o‘rganish jarayonida faollik ko‘rsatishiga yordam beradi va yangi pedagogik yondashuvlarni o‘zlashtiradi. Samarali o‘quv dasturlari, amaliy mashg‘ulotlar va zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash ota-onalarning ishtirokini oshiradi va ularni mustaqil

o'rganishga rag'batlantiradi. Mazkur jarayon ota-onalar va bolalar o'rtasida ijobiy munosabatlar, hurmat va o'zaro tushunishni kuchaytiradi. Natijada, ota-onalar universitetida ingliz tilini o'qitish nafaqat til kompetensiyasini oshirish, balki tarbiyaviy jarayonning sifatini yaxshilashga, oilaviy va jamiyat darajasida ijobiy o'zgarishlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Ushbu yo'nalishda tizimli va doimiy ish olib borish kelajak avlodning bilimli va barkamol bo'lishini ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent, 2022.
4. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge, 2014.
5. Harmer J. How to Teach English. – London: Longman, 2015.
6. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Harvard University Press, 1978.
7. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. – New York, 2007.
8. Jalolov J.J.